

# Obsah

|                                                                       |     |
|-----------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Předmluva</b>                                                      | 7   |
| <b>00 Architektura Teplic do 19. století</b>                          | 9   |
| <b>01 Racionální a pozdní historismus</b>                             | 15  |
| Historismus a diskuse o vhodnosti slohů                               | 16  |
| Přesná renesance a racionální styl průmyslové doby                    | 20  |
| Stárnutí historismu, 90. léta a fin de siècle                         | 24  |
| Katalog staveb                                                        | 26  |
| <b>02 Secese a Heimatstil</b>                                         | 45  |
| Vídeňská secese – vliv Wagnerovy školy                                | 46  |
| Heimatstil a německá secese                                           | 50  |
| Trnovany jako malý Norimberk                                          | 54  |
| Katalog staveb                                                        | 60  |
| <b>03 Architektonické soutěže v letech 1900–1914</b>                  | 83  |
| Národnostní polemika v souvislosti se soutěží na pomník císaře Josefa | 85  |
| Soutěž na reálnou školu                                               | 85  |
| Soutěž na Lázeňský dům a koncertní sál do Šanova                      | 86  |
| Chlapecká a dívčí měšťanská škola v Trnovanech                        | 87  |
| Spolkový dům a tělocvična turnerského spolku                          | 88  |
| Evangelická škola                                                     | 88  |
| Městská spořitelna                                                    | 88  |
| Katalog staveb                                                        | 90  |
| <b>04 Moderna a meziválečná architektura</b>                          | 119 |
| Tradice v moderně – architektura reformy                              | 120 |
| Neoklasicismus                                                        | 124 |
| Česká moderna                                                         | 126 |
| Československý stát jako investor                                     | 126 |
| Nová věcnost a funkcionalismus                                        | 128 |
| Sociální avantgarda, zaměstnanecké bydlení, družstevní výstavba       | 132 |
| Heimatschutzstil a plány na výstavbu za Třetí říše                    | 135 |
| Katalog staveb                                                        | 137 |
| <b>05 Urbanistický vývoj 1850–1945</b>                                | 181 |
| Rozšiřování města v průmyslovém věku                                  | 182 |
| Zakládání nových čtvrtí – Bílinská čtvrť, Stínadla, Bílá Cesta        | 184 |
| Camillo Sitte a jeho vliv v Teplicích                                 | 186 |
| Otázka asanace židovského města a Stodolní čtvrti                     | 188 |
| Urbanistické soutěže ve 30. letech                                    | 190 |

|                                                                                                             |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>06 Hledání ztracené kontinuity v područí politické moci</b>                                              | 201 |
| Pozdní funkcionalismus a Teplice ve výstavbě                                                                | 202 |
| Od národního stalinismu k reformnímu komunismu: socialistický realismus, bruselský a internacionální styl   | 206 |
| První projekty na přestavbu centra Teplic                                                                   | 210 |
| Katalog staveb                                                                                              | 213 |
| <b>07 Mnohotvárnost pozdního modernismu 60. let</b>                                                         | 219 |
| Z tajných sejfů teplických architektů                                                                       | 220 |
| Technicismus versus skulpturalismus                                                                         | 224 |
| Počátky komplexní bytové výstavby v Teplicích aneb jak „překonat zkostrnatělé řeholní pojetí socialismu...“ | 226 |
| Katalog staveb                                                                                              | 229 |
| <b>08 Normalizační architektura 70. a 80. let</b>                                                           | 255 |
| Tvář města v odlesku plánů                                                                                  | 258 |
| Sial v Teplicích a jeho „narušení běžné a obvyklé šedi“ 80. let                                             | 261 |
| Nová sídliště jako „rozumné řešení bytové otázky na okrese“                                                 | 265 |
| Katalog staveb                                                                                              | 268 |
| <b>09 Dozvuky postmoderny a architektura 90. let</b>                                                        | 311 |
| Centrum Teplic: střídavě oblačno                                                                            | 314 |
| Katalog staveb                                                                                              | 318 |
| <b>Katalog architektů</b>                                                                                   | 324 |
| <b>Poznámkový aparát ke stavbám kapitol 01–04</b>                                                           | 342 |
| <b>Seznam zkratk</b>                                                                                        | 344 |
| <b>Archivní prameny a literatura</b>                                                                        | 345 |
| <b>Obrazové zdroje</b>                                                                                      | 350 |
| <b>Jmenný rejstřík</b>                                                                                      | 352 |
| <b>Rejstřík podle čísel popisných</b>                                                                       | 356 |

# Inhaltsverzeichnis

|                                                                                                            |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>00 Teplitzer Architektur bis in das 19. Jahrhundert</b>                                                 | 12  |
| <b>01 Historismus</b>                                                                                      | 41  |
| Historismus und Diskussionen über die Eignung von Baustilen                                                | 41  |
| Die strenge Renaissance und der rationelle Stil des Industriezeitalters                                    | 42  |
| Die Alterung des Historismus, die 90er Jahre und das Fin de Siècle                                         | 44  |
| <b>02 Jugendstil und Heimatstil</b>                                                                        | 78  |
| Wiener Jugendstil – Einfluss der Wagner-Schule                                                             | 78  |
| Heimatstil und der deutsche Jugendstil                                                                     | 79  |
| Turn als das kleine Nürnberg                                                                               | 79  |
| <b>03 Architektonische Wettbewerbe in den Jahren 1900–1914</b>                                             | 115 |
| Die Nationalitätenpolemik im Zusammenhang mit dem Wettbewerb für das Kaiser-Joseph-Denkmal                 | 115 |
| Wettbewerb für die Realschule                                                                              | 116 |
| Wettbewerb für Kurhaus und Konzertsaal in Schönau                                                          | 116 |
| Bürgerschule für Jungen und Mädchen in Turn                                                                | 117 |
| Vereinshaus und Turnhalle des Turnervereins                                                                | 117 |
| Evangelische Schule                                                                                        | 118 |
| Städtische Sparkasse                                                                                       | 118 |
| <b>04 Moderne und Architektur der Zwischenkriegszeit</b>                                                   | 175 |
| Tradition in der Moderne – die Reformarchitektur                                                           | 175 |
| Neoklassizismus                                                                                            | 176 |
| Tschechische Moderne                                                                                       | 176 |
| Neue Sachlichkeit und Funktionalismus                                                                      | 177 |
| Soziale Avantgarde, Angestellten-Wohnen, Genossenschaftsbauen                                              | 178 |
| Der tschechoslowakische Staat als Investor                                                                 | 179 |
| Heimatschutzstil und Baupläne zur Zeit des Dritten Reiches                                                 | 180 |
| <b>05 Urbane Entwicklung 1850–1945</b>                                                                     | 196 |
| Erweiterung der Stadt im Industriezeitalter                                                                | 196 |
| Anlage neuer Stadtviertel– Biliner Viertel (Bílinská čtvrť), Kopfhügel (Stínadla), Weißer Weg (Bílá Cesta) | 196 |
| Camillo Sitte und sein Einfluss in Teplitz                                                                 | 197 |
| Die Frage einer Sanierung der Judenstadt und des Scheuerviertels                                           | 198 |
| Städtebauliche Wettbewerbe in den 30er Jahren                                                              | 198 |

|                                                                                                                                         |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>06 Die Suche nach verlorener Kontinuität unter dem Joch der politischen Macht</b>                                                    | 215 |
| Der Spätfunktionalismus und Teplitz im Aufbau                                                                                           | 215 |
| Vom nationalen Stalinismus zum Reformkommunismus: der sozialistische Realismus, Brüsseler und internationaler Stil                      | 216 |
| Die ersten Projekte für den Umbau des Teplitzer Zentrums                                                                                | 218 |
| <b>07 Die Mannigfaltigkeit des späten Modernismus der 60er Jahre</b>                                                                    | 251 |
| „Aus den geheimen Safes der Teplitzer Architekten“                                                                                      | 251 |
| Technizismus versus Skulpturalismus                                                                                                     | 252 |
| Die Anfänge des komplexen Wohnungsbaus in Teplitz oder wie sich die „verknöcherte Ordensauffassung des Sozialismus überwinden lie e...“ | 253 |
| <b>08 Die Architektur der Normalisierung – 70er und 80er Jahre</b>                                                                      | 304 |
| „Das Antlitz der Stadt im Abglanz der Pläne“                                                                                            | 305 |
| Sial in Teplitz und sein „Eindringen in das übliche Grau“ der 80er Jahre                                                                | 306 |
| Neubausiedlungen als „vernünftige Lösung der Wohnungsfrage in dem betreffenden Kreis“                                                   | 308 |
| <b>09 Die Nachklänge der Postmoderne und die Architektur der 90er Jahre</b>                                                             | 321 |
| Das Zentrum in Teplitz: Abwechselnd wolkig                                                                                              | 322 |
| <b>Anmerkungsapparat – Kapitel 01–04</b>                                                                                                | 342 |
| <b>Abkürzungsverzeichnis</b>                                                                                                            | 344 |
| <b>Verzeichnis der Archivquellen</b>                                                                                                    | 345 |
| <b>Literaturverzeichnis</b>                                                                                                             | 346 |
| <b>Bildquellenverzeichnis</b>                                                                                                           | 350 |
| <b>Personenregister</b>                                                                                                                 | 352 |
| <b>Hausnummernverzeichnis</b>                                                                                                           | 356 |